

“Bakı” və “Baku” axşam qəzetləri paytaxtın mətbu aynası idi

Nəsir İmanquliyev: “Çalışın imzanızın məsuliyyətini dərindən dərk edin. Düşünün ki, haradasa sizi bir nəfər oxuyur. Bax, o oxucu naminə yalan yazmayın, saxtakarlıq etməyin!”

Yola saldıığımız il milli mətbuatın 150 illik yubileyi ilə tarixə qovuşdu. O əlamətdar tarixdə “Əkinçi”, “Füyuzat”, “Molla Nəsirəddin” məktəbləri ilə yanaşı, “Bakı” məktəbinin də olduğunu kim-sə inkar etmədi. 68 ildir Bakının aynasına çevrilən “Bakı”nın təməli 1958-ci il yanvarın 10-da qoyulmuşdur. Beş il sonra, 1963-cü il iyunun 1-də isə rusdilli auditoriya üçün nəzərdə tutulan “Baku” qəzeti nəşr olunmağa başlamışdır. İndi demokratik dəyişikliklərin qızgın çağında, həyatın bütün sahələrinin əsarətdən azad olduğu bir zamanda yeni qəzet, jurnal, media və kommunikasiya vasitəsi təsis etmək adi hal almışdır.

O zamanlar, 68 il öncə isə bürokratik partiya sistemində bütün təbliğat-informasiya işinin bir əldə cəmləşdiyi vaxtda “Bakı”nın, sonra isə “Baku”nun axşam qəzetləri kimi nəşr edilməsi respublika paytaxtının ictimai-siyasi həyatında əlamətdar hadisə idi. Bu qəzetlərin əsasını Nəsir Əsədulla oğlu İmanquliyev qoymuşdur və onlara düz 30 il rəhbərlik etmişdir. İndi iftixar hissi ilə demək olar ki, Nəsir müəllimin redaktoru olduğu şəhər qəzetləri “Əkinçi”, “Füyuzat”, “Həyat”, “İrşad”, “Molla Nəsirəddin” kimi Azərbaycan milli mətbuatında dərin iz qoymuşdur.

Artıq 28 ildir Azərbaycan jurnalistikasının patriarxı, nüfuzlu alim, pedaqoq, ictimai xadim professor Nəsir İmanquliyev cismən aramızda yoxdur. O, milli mətbuatımızda 60 ildən artıq fəaliyyəti ilə özündən sonra parlaq iz qoymuş və zəngin biliyi, böyük təşkilatçılıq qabiliyyəti, yüksək mədəniyyətə malik xüsusiyyətləri ilə insanlığa, ziyalılığa nümunə olmuşdur.

Axşam qəzetinin məşhurluğu redaktorunun peşəkarlığı ilə bağlı idi

“Bakı” o vaxtlar hər şeyə qadir olan partiyanın çətiri altında müdafiə edilən nüfuzlu qəzetlərin sırasında özünə yaşamaq hüququ və böyük nüfuz qazanmaq uğrunda səy göstərirdi. İlk illərdə az tanınan axşam qəzeti qətiyyətlə, lakin zahiri hay-küsyüz ayağa durmaq üçün özünə yol açdı, elə bir xüsusi gərginlik keçirmədən məşhurlaşdı, “simasını” təsdiqlədi. Günün sonunda – saat beş-altı radələrində köşklərin qarşısında “Bakı” axşam qəzeti üçün yaranan növbələr hələ yaddaşlardan silinməyib. O dövrü xatırlayan insanlar səmimiyyətlə qeyd edirlər ki, oxucular qəzeti açanda peşman olmurdular, kiçik formatlı “Bakı”nın səhifələrində onları narahat edən, doğma şəhərləri üçün aktual olan məsələlər barədə məlumatlar əldə edirdilər...

Axşam qəzetinin məşhurluğu, ilk növbədə, onun redaktorunun əməyi, zəhməti, həm də peşəkarlığı ilə bağlı idi. Şamil Şah-

məmmədov, Şaban Şabanov, Cəmişid Əmirrov, Fazil Rəhmanzadə, Nüsrət Kəsəmənli, Şamil Qurbanov, Famil Mehdi, Sabir Gəncəli, Mark Peyzel, Viçoslav Sidorenko, Ağahüseyn Hüseynov, Ənvər Məşədiyev, Zəmfira Məhərrəmli kimi istedadlı qələm sahiblərinin çalışdığı “Bakı” və “Baku” qəzetlərində Nəsir müəllimdən sonra üçüncü redaktor məsuliyyətini üzərinə alan Ağahüseyn Hüseynovun dili ilə desək: “Bakı” adlı

maq, bəlkə də, daha asan olardı, lakin Nəsir müəllimin təbiəti belə deyildi. O, əsl döyüşçü idi, sümüyündən iliyinədək qəzet isinə, öz övladlarına – “Bakı” və “Baku” qəzetlərinə sədaqətli idi. Nəsir müəllimin başqalarında jurnalistlik vergisini çox həssaslıqla “görməsi” adamı heyran qoyurdu. O, təcrübəli bir psixoloq, məharətli seleksiyaçı kimi, qəzet üçün əməkdaş seçəndə yanılırmıdı və uzun müşahidələrdən sonra üzərində dayan-

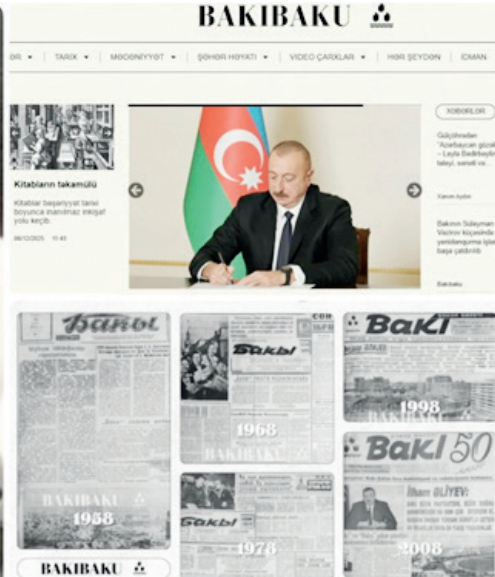
dığı şəxsləri tərəddüd etmədən istehsalatdan, tələbə auditoriyasından birbaşa qəzetdə işləməyə dəvət edərdi. Nəsir müəllimin məktəbini sonralar yalnız peşəkar jurnalist kimi deyil, həm də ən müxtəlif sahələrdə tutduqları vəzifələrdə özlərini yüksək səviyyədə təsdiqləyən yüzlərlə insan keçmişdir. Onların arasında həm dövlət adamları, həm elm xadimləri, həm də hərbiçilər və çox sayda yüksək səviyyəli ali məktəb müəllimləri vardı. Lakin onların hamısı özlərinin ustadları sandıqları Nəsir müəllimin yetirmələri kimi qəbul edirdilər”.

Qəzet səlahiyyətli nümayəndədir, arzu edilən olması üçün onu əsaslı şəkildə insanlar və dövlət üçün faydalı etmək lazımdır

“Jurnalist, dəqiq, qərəzsiz, vicdanlı olmalıdır!” nidası ilə qələm çalıb qəzet nəşr edən Nəsir İmanquliyevin artıq aforizmə çevrilən bu kəlamı o zamanlar üçün Mərkəzi Komitədə belə etalon idi. Qəzet səlahiyyətli nümayəndədir, o, hər evə, hər ailəyə girməlidir. Qəzetin arzu edilən olması üçün onu əsaslı şəkildə, insanlar və dövlət üçün faydalı etmək lazımdır. Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) professoru, 60 ildən çox respublikanın bu aparıcı ali məktəbində dərs demiş professor Nəsir İmanquliyevin mühazirələri də məhz bu yüksək amillərə istiqamətlənirdi. Onun mühazirələri ibrətamiz olurdu, jurnalistlik

məktəbində qazanılan zəngin təcrübə ilə yönlülürdü. Bu keyfiyyətlər professor Nəsir İmanquliyevdə hələ gəncliyindən, ötən əsrin uzaq 30-cu illərində onun – qazma idarəsinin texnikinin o vaxtlar öz sanbalına görə respublikada birinci olan “Kommunist” qəzetinin redaksiyası ilə əməkdaşlığa dəvət edildiyi vaxtlardan formalaşmışdı. Sonra o, gənc jurnalistin yaradıcılıq ustalığının cilalandığı “Gənc işçi”, “Yeni yol” kimi məşhur qəzet-

keçmiş, çox zaman üzücü ağırlarla müşayiət olunmuşdur. Doğmalarının itkisi, ulu öndər Heydər Əliyevə olan hücumlar, onunla qohumluq bağına malik olmasına görə üzləşdiyi təhdidlər onu həyatının mənası hesab etdiyi qəzet işindən ayrılmağa məcbur etmişdir. Görmə qabiliyyətinin zəifləməsi, ürəyindəki çoxsaylı ağrılar, üzləşdiyi haqsızlıqlar onu əysə də, sındıra bilməmişdir. Onun yaxından tanıyanlar bilir ki, “Unudulmaz Nəsir müəll-

lim uzun ömründə nə qədər haqsızlıqlar, incikliklər olmuşdu – buna hər kəs tab gətirə bilməzdi. Lakin bu insan, böyük şəxsiyyət ruhdan düşməmiş, dik durmuş, heç nəyin belə qalmayacağına inamını, ümidini itirməmişdir”. 87 illik ömür payının zirvəsində o, Əməkdar jurnalist, Əməkdar mədəniyyət işçisi, “Qızıl qələm” mükafatı laureatı, alim, pedaqoq, ictimai-siyasi xadim kimi uğurlara, nailiyyətlərə imza atdı. Bakının aynasını yaratdı. Təhdidlərə, təzyiqlərə rəğmən “Yazı yazın, səs salıb mis kimi cingildəsin!” deyib, adı ilə bağlı məktəb yaratdı.

Nəsir müəllim millətini, məmləkətini, sənətini sevirdi. Həsən bəy Zərdabi, Ömər Faiq Nemanzadə, Əhməd bəy Ağaoğlu, Əli bəy Hüseynzadə, Cəlil Məmmədquluzadə kimi milli mətbuatı milli məfkurənin təməl prinsipi hesab edirdi. Onun keşiyində ləyaqət və sədaqətlə dayanırdı. Bu ustad qələm sahibinin, nüfuzlu pedaqoqun irsi bu gün də yaşayır. Nəvə və nəticələrinin, mənəvi varislərinin təməlini qoyduğu “İrs”, “Baku” və “Nərgis” dərgiləri, Bakı Media Mərkəzi, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin xüsusi qayğısı, diqqəti, iradəsi ilə artıq rəqəmsal rejimdə oxuculara təqdim olunan “Bakı” və “Baku” qəzetləri (Bakı-baku.az) “Çalışın imzanızın məsuliyyətini dərindən dərk edin. Düşünün ki, haradasa sizi bir nəfər oxuyur. Bax, o oxucu naminə yalan yazmayın, saxtakarlıq etməyin!” nidası ilə qələm çalan ustad jurnalistin ənənələrini davam etdirir.

Milli mətbuatı milli məfkurənin təməl prinsipi hesab edirdi

Bütün dahilər, istedadlı insanlar kimi Nəsir müəllimin ömrünün son illəri çətin